

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΣΙΜΙΣΚΗ & ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ ΓΩΝΙΑ ΤΗΛ: 270727-222594

ΑΡΤΑΚΗΣ 12 - Κ. ΤΟΥΜΠΙΑ ΤΗΛ: 919113-949422

ΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΟΝΟΜΑ:

ΤΜΗΜΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 21/10/2017

ΟΜΑΔΑ Α'

A1.

Να γράψετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων

- α) Μεγάλη Ιδέα
- β) Νόμοι 1907
- γ) Φεντερασιόν

Μονάδες 15

A2.

Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακολούθων προτάσεων είναι σωστό ή λανθασμένο (σε περίπτωση λάθους να δοθεί η σωστή απάντηση):

1. Η σταφίδα από μόνη της πλησίαζε σε αξία το ½ των συνολικών εξαγωγών της Ελλάδας.
2. Το 1919, μετά το τέλος του Α' Παγκοσμίου πολέμου, ο ελληνικός εμπορικός στόλος είχε διπλασιαστεί σε σχέση με το 1914.
3. Το κύμα ανάπτυξης των βιομηχανικών επιχειρήσεων στα 1870 γνώρισε σύντομα ύφεση και στασιμότητα.

4. Οι μουσουλμάνοι ιδιοκτήτες μετά τους Βαλκανικούς πολέμους αποτέλεσαν παράγοντα που ευνόησε την επίλυση του αγροτικού ζητήματος.
5. Η μεγάλη μάζα των Ελλήνων της διασποράς ανήκε στα μικροαστικά ή μεσοαστικά στρώματα.

Μονάδες 10

A3.

Ποια ήταν η κατάσταση του πιστωτικού συστήματος της χώρας κατά τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας και ποια σχέση είχε με την τοκογλυφία;

Μονάδες 13

A4.

Σε ποιες κοινωνικές ομάδες στηρίχτηκε ο Βενιζέλος κατά την προσπάθεια προσδιορισμού και υλοποίησης των επιλογών του σχετικά με την ανάπτυξη του κράτους;

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β'

B1.

Αντλώντας στοιχεία από την πηγή και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις

- α) Να κατονομάσετε τους παράγοντες που συνθέτουν την πολυπλοκότητα του ζητήματος της διανομής των εθνικών γαιών. (μονάδες 13)
- β) Να περιγράψετε το πλαίσιο μέσα στο οποίο έγινε ο σφετερισμός πολλών εθνικών γαιών. (μονάδες 12)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι "εθνικές γαίες", τη στιγμή της ανεξαρτησίας, αντιπροσώπευαν πάνω από το μισό του καλλιεργήσιμου εμβαδού της χώρας, και συμπεριλάμβαναν αναγκαστικά και τις ευφορότερες περιοχές που άλλοτε ανήκαν στους Τούρκους. Η εκμετάλλευση και η αξιοποίηση τους αποτέλεσαν ένα από τα πιο καυτά πολιτικά προβλήματα της χώρας, για ένα σχεδόν αιώνα. Για άλλη μια φορά οι αριθμοί που δίνονται για τη συνολική έκταση των εθνικών γαιών είναι αμφισβητήσιμοι. Παρ' όλ' αυτά, χωρίς ν' απέχει κανείς πολύ από την πραγματικότητα, μπορεί να πάρει υπόψη του αυτές τις κατά προσέγγιση εκτιμήσεις, και να σκεφτεί ότι αντιστοιχούν πράγματι περίπου στο μισό του συνόλου των εδαφών, περιλαμβάνοντας όλα σχεδόν τα πεδινά και τα παράλια μέρη. Αυτή η ιδιαιτερότητα της γαιοκτητικής δομής προσδιόρισε την εξέλιξη των γεωργικών σχέσεων στην Ελλάδα. Ως το τέλος του αιώνα, το πιο επείγον υπήρξε το πρόβλημα της παραχώρησης των εδαφών στους φτωχούς άκληρους αγρότες.

Αλλά οι αγώνες που έγιναν για την κατανομή των εδαφών και η αντίδραση εκείνων που επωφελούνταν από τη συγκεχυμένη κατάσταση που επικρατούσε στη διαχείριση των εθνικών γαιών, επιβράδυναν τη διανομή. Μέχρι το 1871, οπότε αρχίζει να επιταχύνεται ο ρυθμός διανομής των εθνικών γαιών, είχαν μοιραστεί μονάχα 500.000 στρέμματα, ενώ κληρώθηκαν και μοιράστηκαν 3.300.000 στρέμματα ακόμα, που αναλογούσαν σε 40 ως 80 στρέμματα κατά κεφαλήν. Αλλά η επίσημα επικυρωμένη διανομή των εθνικών εδαφών, δεν καλύπτει παρά μονάχα ένα τμήμα του συνόλου. Με βάση τους αριθμούς που αναφέρονται, παρατηρούμε ότι απομένουν ακόμη τουλάχιστον 3.000.000 στρέμματα, τα οποία αντιπροσωπεύουν το μισό ή το ένα τρίτο του συνόλου των εθνικών γαιών, αλλά δεν εμφανίζονται πουθενά στις επίσημες στατιστικές. Είναι φανερό, ότι αυτή η γη, που εμφανίζεται σα να χάθηκε από το νόμιμο ιδιοκτήτη της, το κράτος, έγινε αντικείμενο ιδιωτικής οικειοποίησης. Η έλλειψη κτηματολογίου είναι μια από τις αιτίες που έκαναν εφικτή αυτή τη διαδικασία σφετερισμού, η οποία διευκολύνονταν από τη νομική και διοικητική αναρχία.

Μερικά χρόνια αργότερα, το 1843, η καταγραφή των καλλιεργημένων εδαφών δίνει ένα σύνολο 8.700.000 στρεμμάτων, από τα οποία 5.000.000 στην Πελοπόννησο, 3.000.000 στη Στερεά και 700.000 στα νησιά (Κυριακίδης, "Ιστορία του συγχρόνου ελληνισμού", 2 τόμοι, Αθήνα 1892, I, σελ. 385". Όμως η πρώτη επίσημη αγροτική στατιστική, που έγινε το 1861, αναφέρει αριθμούς πολύ μικρότερους από του Strong: αλλά και από του Κυριακίδη. Σύμφωνα μ' αυτή τη στατιστική, η Ελλάδα δεν είχε παρά 7.430.000 στρέμματα καλλιεργημένης γης, όπου θα μπορούσαμε να προσθέσουμε 11.720.000 στρέμματα δυνάμει καλλιεργήσιμης γης (Ευελπίδης ο.π., σελ. 48).

Έτσι, λοιπόν, διαπιστώνουμε ότι είναι αδύνατο να υπολογιστεί ακριβώς το τμήμα των εθνικών γαιών μέσα στο σύνολο των καλλιεργημένων εδαφών της χώρας, καθώς οι υπολογισμοί κυμαίνονται ανάμεσα στο 1/3 και τα 3/4 του συνόλου των εδαφών (Στεφανίδης, ό.π., σ. 28 κε.).

Η έγγεια πρόσδοδος, που τελικά εισέπραττε το Κράτος, ήταν εξαιρετικά χαμηλή για την πλειοψηφία των χωρικών που κατείχαν τις εθνικές γαίες. Έτσι, οι ειδικές συνθήκες μίσθωσης των γαιών εξομοιώνουν σχεδόν τον κάτοχο τους με το μικροϊδιοκτήτη που έχει πλήρη κυριότητα. Πραγματικά, το Κράτος (ο ιδιοκτήτης της γης), δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να ταυτιστεί μ' έναν απόντα ιδιοκτήτη, έστω και μόνον από το γεγονός της πολύ μειωμένης "έγγειας προσόδου" που εισπράττονταν και που τόσο εξαιτίας του χάους, που δημιουργήθηκε στη διαχείριση των γαιών, όσο και για πολιτικούς και ψηφοθηρικούς λόγους, έπαιρνε τη μορφή ενός συμπληρωματικού φόρου, αντιπροσωπεύοντας κατά βάση το 15% της παραγωγής....

Το Κράτος, σαν ιδιοκτήτης, είναι ανίκανο να επιτελέσει τον κύριο οικονομικό και "τυπικό" ρόλο του ιδιοκτήτη που ζει εκτός έδρας: να καθορίσει δηλαδή τους τρόπους εξαγωγής της έγγειας προσόδου. Πιο σημαντικό είναι πως ο εκμισθωτής, ο μικροκαλλιεργητής με τα διασφαλισμένα οικονομικά δικαιώματα, λειτουργεί απέναντι στη γη του σα να ήταν δικαιωματικά ο

νόμιμος ιδιοκτήτης της. Μέσα από αυτό το πλαίσιο, λοιπόν, έγινε ο σφετερισμός των μισών περίπου εθνικών γαιών.

Έτσι, η διαδικασία της διανομής της γης, που συμβαδίζει με τον ιδιωτικό σφετερισμό σημαντικών εκτάσεων, είχε σαν αποτέλεσμα, το γενικότερο ενδυνάμωμα του ισχύοντος καθεστώτος των γαιοκτημόνων, μετατρέποντας σταδιακά τους εκμισθωτές σε μικροϊδιοκτήτες. Αυτή η διαδικασία συμβαδίζει πιθανότητα με την κάθοδο των χωρικών προς τις πεδινές περιοχές και την εγκατάσταση τους στις εθνικές γαίες με την καλύτερευση των συνθηκών ασφαλείας. Μ' αυτό τον τρόπο, ένα μεγάλο τμήμα των εδαφών, που είχαν παραμεληθεί από τους Τούρκους ιδιοκτήτες τους λόγω έλλειψης εργατικών χεριών, άρχισαν βαθμιαία να εκχερσώνονται και να καλλιεργούνται.

Κ. Τσουκαλά, Εξάρτηση και αναπαραγωγή, σσ. 72-74

B2

Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αιτιολογήσετε την αλλαγή στάσης των Συμμάχων απέναντι στην Ελλάδα μετά την εκλογική ήττα του Ελευθερίου Βενιζέλου τον Νοέμβριο του 1920 και να αναφερθείτε στις οικονομικές και πολιτικές συνέπειες αυτής της αλλαγής.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Γάλλος πρωθυπουργός Leygues πρότεινε να σταλεί στην ελληνική κυβέρνηση σαφής προειδοποίηση ότι τυχόν επιστροφή του Κωνσταντίνου θα σήμανε παραδοχή της πολιτικής του κατά τη διάρκεια τον πολέμου και ανασύσταση ενός καθεστώτος εχθρικού προς τους Συμμάχους. Στην περίπτωση αυτή θα έπρεπε η Ελλάδα να γνωρίζει ότι οι Σύμμαχοι δεν ήταν σε θέση να εμπιστευθούν σημαντικά στρατηγικά σημεία στη Μικρά Ασία σε μια μη φιλική κυβέρνηση. Με άλλα λόγια, επιστροφή τον Κωνσταντίνου θα σήμαινε αναθεώρηση, από τις Δυνάμεις, της Συνθήκης των Σεβρών. Το τελικό κείμενο, που υιοθετήθηκε από τη Συμμαχική Συνδιάσκεψη του Λονδίνου και επιδόθηκε στην κυβέρνηση Ράλλη, στις 20 Νοεμβρίου/3 Δεκεμβρίου, αποτελούσε, τυπικά, συμβιβασμό ανάμεσα στις δύο απόψεις με ουσιαστική παραδοχή των γαλλικών θέσεων. Δεν έθετε θέμα αναθεώρησης της Συνθήκης, αλλά τόνιζε ότι οι δυνάμεις της Entente, θα θεωρούσαν την τυχόν επιστροφή τον Κωνσταντίνου στον ελληνικό θρόνο σαν μια μη φιλική ενέργεια που θα τους έδινε το δικαίωμα να επανεξετάσουν ολόκληρη την πολιτική τους στην Εγγύς Ανατολή χωρίς καμία δέσμευση, χωρίς δηλαδή να δεσμεύονται από τη Συνθήκη των Σεβρών. Η Ελλάδα θα έπαινε να θεωρείται σύμμαχος-εντολοδόχος της Entente στη Μικρά Ασία. Στις 21 Νοεμβρίου/4 Δεκεμβρίου, μια μέρα πριν από το Δημοψήφισμα για την επιστροφή τον Κωνσταντίνου, οι πρεσβευτές της Αγγλίας, της Γαλλίας και

της Ιταλίας εξουσιοδοτήθηκαν να γνωστοποιήσουν στην ελληνική κυβέρνηση ότι οι Σύμμαχοι θα διέκοπταν κάθε οικονομική υποστήριξη προς την Ελλάδα αν ξαναγύριζε ο εξόριστος μονάρχης.

[Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΕ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1978, σελ. 150]